

Sayı : 64272063- 610-1604
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-63877)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 20.04.2015 tarihli ve 43452547-120.00-225159 sayılı yazısı.

Bursa Milletvekili Sayın Sena KALELİ'nin tarafıma tevcih ettiği 7/63877 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ve Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi'nden alınan bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

Ek : Önerge Cevabı (3 Sayfa)

Soru 1:

AKP hükümetlerinin izlemiş olduğu enerji politikalarıyla ülkemiz karanlık açmazıyla karşı karşıya bırakılmıştır. 2008'den bu yana TBMM'ye birbiri ardına sevk edilen Elektrik piyasası ile ilgili tasarılar, bu açmazın ve enerji sektöründe yaşanan kaosun en önemli göstergesidir. Ne serbest piyasa ekonomisi ne de kamu eliyle yatırım yapma anlayışına dayanan bu düzenlemeler, adeta bir nema dağıtım düzeni anlayışıyla yaşama geçirilmiştir. Bu anlayışla yapılan özelleştirmelerin elektrik dağıtım şirketlerince haksız kazanç için fırsata dönüştürüldüğü, elektrik dağıtım şirketlerinin ve özelleştirme uygulamalarının yükümlülüklerinin yeterince denetlenmediği, santrallerin yapıldığı yer seçimlerin yanlış yapıldığı, CED sürecinin göz ardı edildiği, kayıp - kaçak, sayaç okuma, iletim hizmet bedeli gibi kalemlerle hukuki boşluktan yararlanılarak suiistimallerin teamül haline getirildiği ve bunların yasal güvenceye kavuşturulması için de sürekli tasarılar hazırlandığı görülmektedir. Bu bağlamda:

- Ülkemizde uygulanan enerji politikalarının, çevresel etki, çevre dengesi ve sağlık açısından sürdürülebilirliği var mıdır?

Cevap 1:

Ülkemiz, 2004 yılında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne ve Ağustos 2009'da Kyoto Protokolü'ne EK-I ülkesi olarak resmen taraf olmuştur.

Ülkemizin 2012 yılına kadar olan dönemde Kyoto Protokolü çerçevesinde emisyon azaltma yükümlülüğü bulunmamasına rağmen enerji sektöründe enerji verimliliğinin geliştirilmesi ve potansiyelinin değerlendirilmesi, yenilenebilir kaynakların daha fazla kullanımı, temiz kömür teknolojilerinin yaygınlaştırılması ve nükleer enerjinin elektrik enerjisi üretim portföyüne dahil edilmesi hususları enerji ve çevre bağlantısı içinde sorunları ele almada başlıca politikalarımızdır.

Bu kapsamda; enerji kaynaklarının yol açtığı kirlenmenin azaltılması konusunda ulusal ve uluslararası boyutlarda çalışmalar yapmak, bunu teşvik etmek, iklim ve enerji politikalarını oluşturmak, dünyada ve AB'de yürütülen emisyon ticareti faaliyetlerini takip etmek, ilk etapta yerel ve sektörel emisyon ticareti konusunu değerlendirmek ve buna göre gerekli faaliyetleri başlatmak, ulusal ve uluslararası iklim değişikliği ve düşük karbonlu kalkınma politikaları ile Bakanlık politikalarının uyumlu hale getirilmesini sağlamak, AB Çevre Mevzuatının yerli mevzuata uyarlanması çalışmalarına katılmak, çevrenin enerjiye olan ekonomik maliyeti ve çevre politikalarının enerji yatırımları üzerindeki etkilerini araştırmak, enerji ve tabii kaynaklar alanındaki faaliyetleri çevreye duyarlı hale getirmek konusunda ilgili çalışmalar sürdürülmektedir.

Sorular 2, 3:

- 31 Mart'ta yaşanan ve tüm Türkiye'yi karanlığa boğan elektrik kesintisiyle ilgili neden kamuoyunu aydınlatıcı bir açıklama yapılmamaktadır? Önümüzdeki günlerde de benzer kesintilerin olmaması için gerekli önlemler alınmakta mıdır?

- 31 Mart'ta tüm ülkede yaşanan elektrik kesintisinin sanayici, üretici, esnaf, KOBİ, hastane, sağlık ve vatandaş maliyeti toplam ne kadardır? Sorumluların tespiti halinde bu zararın rücu edilmesi ve zarar görenlere dağıtılması konusunda bir çalışma yapılmakta mıdır?

Cevaplar 2, 3:

31 Mart 2015 tarihinde, 400kV Enerji İletim Hatlarından bir kısmı yaz dönemi yüklenmeleri öncesinde iyileştirme, yenileme, kapasite artırımı ve yeni devreye girecek santrallerin bağlantı

hattı çalışmaları nedenleriyle açık olduğundan Türkiye'nin doğusu ile batısı arasındaki hatların yüklenmeleri artmış ve 400 kV Kurşunlu-Osmanca Enerji İletim Hattının da arızadan açması sonrası sistemde kararsızlık meydana gelmiştir. Sonrasında iletim sistemini doğudan batıya bağlayan uzun hatlarda güç salınımı oluşmuş, doğu-batı arasındaki diğer hatlar da açmış, doğu bölgesinde yüksek frekans, batı bölgesinde ise düşük frekans oluşmuş, batıdaki santraller düşük frekanstan doğu bölgesindeki santraller ise yüksek frekanstan servis harici olmuşlardır. Elektrik İletim Sisteminde yaşanan söz konusu arıza sebebiyle ülke genelinde elektrik kesintileri yaşanmıştır.

Türkiye genelinde yaşanan bahse konu sistem arızasına mümkün olan en kısa sürede müdahale edilmiş ve sistem aynı gün içerisinde enerjilendirilmiştir.

Konu ile ilgili olarak soruşturma başlatılmış olup, soruşturma süreci halen devam etmektedir.

Sorular 4, 5, 6, 7:

- Elektrik dağıtım için yapılan özelleştirmelerde, dağıtım şirketlerinin uygulama esasları yeterince açık olarak belirtilmekte midir? Belirtilmekteyse kayıp - kaçak, sayaç okuma, iletim hizmeti gibi suistimale ve haksız kazanca yol açan ve vatandaşla yüklenen hukuki boşluklara neden göz yumulmuştur?
- Elektrik dağıtım için yapılan özelleştirmelerde nakil hatlarının iyileştirilmesi koşulu var mıdır? Varsa nakil hatlarının iyileştirilmesinden kamu mu yoksa şirketler mi sorumlu tutulmuştur. Bu iyileştirmelerin yapılıp yapılmadığı yeterince denetlenmekte midir?
- Elektrik üretim ve dağıtım konusunda özelleştirmesi yapılan iş ve hizmetlerin başka şirketlere devri söz konusu mudur? Devir konusunda bir yaptırım var mıdır? Hükümet tarafından iyileştiren şartların nedeni yüksek fiyatlı el altı devirler midir?
- Bugün sebebi bulunamayan elektrik kesintileri gibi, yapılacak nükleer santrallerde yaşanacak risklerin ve olası kazaların nedeni açıklanamadığında sorumlu kim olacaktır? Hükümet siyasi sorumluluğu üstlenecek midir?

Cevaplar 4, 5, 6, 7:

Elektrik iletim ve dağıtım şirketlerinin yükümlülükleri 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ikincil mevzuatta düzenlenmektedir. Kanun'un "Dağıtım faaliyeti" başlıklı 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası "(2) Dağıtım şirketi, lisansında belirtilen bölgedeki dağıtım sistemini elektrik enerjisi üretimi ve satışında rekabet ortamına uygun şekilde işletmek, bu tesisleri yenilemek, kapasite ikame ve artırım yatırımlarını yapmak, dağıtım sistemine bağlı ve/veya bağlanacak olan tüm dağıtım sistemi kullanıcılarına ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin hizmet sunmakla yükümlüdür." hükmünü amirdir.

Dağıtım şirketlerinin denetimine ilişkin hususlar Kanun'un 15 inci maddesinde düzenlenmektedir. Kanun'un "Denetim" başlıklı 15 inci maddesinin birinci fıkrası "(1) 11 inci maddenin onuncu fıkrası uyarınca Borsa İstanbul Anonim Şirketi tarafından işletilecek olan piyasalara ilişkin Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri saklı olmak üzere, dağıtım şirketleri hariç elektrik piyasası faaliyetleri ile lisanssız faaliyet gösteren kişilerin bu Kanun kapsamındaki inceleme ve denetimi Kurum tarafından yapılır. Bu Kanun kapsamında tanımlanan elektrik dağıtım şirketlerinin denetimi ise Bakanlık tarafından yapılır. Bakanlık, elektrik dağıtım şirketlerinin denetimini, bu konuda ihtisas sahibi olan kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yapabilir veya bu kuruluşlara yetki devretmek suretiyle yaptırabilir. Bakanlığın ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarından bu konuya ilişkin olarak yapacağı talepler süresinde karşılanır. Bakanlık tarafından düzenlenen veya karara bağlanan denetim raporları Kuruma bildirilir. Denetim raporu sonucuna göre gerekli yaptırım ve işlemler Kurul tarafından karara bağlanır." hükmünü amirdir.

**BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN SENA KALELİ'NİN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/63877)**

Bu kapsamda mevzuatta yer alan hükümler çerçevesinde dağıtım şirketlerinin denetimleri düzenli olarak yapılmaktadır.

Ayrıca Türkiye’de kurulacak nükleer güç santralleri güvenlik açısından Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) tarafından sürekli olarak denetlenecek olup, yürütülen çalışmalar kapsamında ülkemiz başta IAEA olmak üzere nükleer enerji alanında faaliyet gösteren diğer uluslararası kuruluşlar ile nükleer enerji alanında tecrübe sahibi diğer ülkeler ile tam bir işbirliği içerisindedir. Ülkemizde kurulması planlanan nükleer enerji santrallerinde son geliştirilen teknolojiler kullanılacaktır.